

Studiekosten

Arboprofessionals zijn genoodzaakt om regelmatig (bij)scholing te volgen. Wanneer mag voor opleidingen in arboland door de werkgever een studiekostenovereenkomst worden afgesloten?

tekst Pascal Willems

Wet- en regelgeving rondom arbeidsomstandigheden verandert doorlopend. Beroepsverenigingen eisen van hun aangesloten leden dat zij jaarlijks deelnemen aan permanente educatie om het kennisniveau op peil te houden. Daarnaast worden medewerkers ook opgeleid tot een bepaalde arboprofessie.

Scholingsplicht

In veel arbeidsovereenkomsten is een studiekostenbeding opgenomen. Daarin staan afspraken over de terugbetaling van studiekosten door de werknemer, bijvoorbeeld als hij stopt met werken. Wanneer een werkgever verplicht is een werknemer scholing te verstrekken om het werk waarvoor hij of zij is aangenomen uit te voeren, moet de werkgever deze scholing kosteloos aanbieden. Deze regel geldt sinds 1 augustus 2022. Alle kosten die verband houden met verplichte scholing komen voor rekening van de werkgever. De opleidingstijd wordt beschouwd als arbeidstijd en de scholing moet, indien mogelijk, plaatsvinden tijdens werktijd. Dit is geregeld in het gewijzigde artikel 7:611a lid 2 BW.

Beroepskwalificatie

Uit de memorie van toelichting blijkt dat onder scholing niet wordt verstaan beroepsopleidingen of opleidingen die werknemers verplicht moeten volgen voor het verkrijgen, behouden of vernieuwen van een beroepskwalificatie als bedoeld in de beroepskwalificatierichtlijn. Voor deze opleidingen kunnen werkgevers en werknemers dus nog wel

een studiekostenbeding opnemen. De meeste functies in de arbobranche vallen niet onder deze uitzondering, zodat bijscholingskosten wel op de werknemer kunnen worden verhaald. Voor opleidingen die niet direct nodig zijn voor de functie van de medewerker kan echter een studiekostenbeding worden afgesproken.

Studiekostenbeding

Een beding op grond waarvan de werkgever de kosten van noodzakelijke scholing kan verhalen op of verrekenen met het loon of de eindafrekening van de werknemer, is dus nietig. Voor studies, cursussen en opleidingen die niet verplicht zijn, blijft een studiekostenbeding tot de mogelijkheden behoren. Uit bestaande jurisprudentie blijkt dat een studiekostenbeding aan de volgende voorwaarden moet voldoen, anders kan de rechter het beding ook nietig verklaren:

- » De terugbetalingsverplichting moet verminderen naar gelang de arbeidsovereenkomst na afronding van de opleiding doorloopt (de glijdende schaal).
- » De terugbetalingsregeling moet aan de werknemer duidelijk zijn uiteengezet.
- » De redelijkheid en billijkheid kunnen met zich meebrengen dat de werkgever zich daar niet op kan beroepen onder bepaalde omstandigheden.

Opleiding tot bedrijfsarts

De rechtbank Overijssel heeft in een uitspraak van 24 januari 2023 geoordeeld

dat de opleiding tot bedrijfsarts niet onder de verplichte studie(kosten) valt. Over de terugbetaling van de kosten voor die opleiding kunnen dus afspraken worden gemaakt.

In deze zaak waren partijen een studiekostenbeding overeengekomen. Hierin was afgesproken dat de werknemer de kosten voor de opleiding tot bedrijfsarts moest terugbetalen als hij gedurende de opleiding of binnen een bepaalde periode na afloop van de opleiding de arbeidsovereenkomst zou opzeggen. De werkgever had de werknemer ook de mogelijkheid geboden om tijdens werktijd maximaal acht uur per week aan de opleiding te spenderen. Als de werknemer van deze mogelijkheid gebruik zou maken, zouden de studiekosten worden verhoogd. Ook was opgenomen dat de studiekosten zouden worden verhoogd met de kosten van supervisie en intervisie. Vervolgens nam de werknemer ontslag en trad in dienst bij een andere arbo-dienst. De werkgever wilde de gemaakte studiekosten op de werknemer verhalen. De rechter oordeelde dat een studiekostenbeding voor deze opleiding rechtsgeldig is en dat de studiekosten, voor zover deze de werknemer bekend waren, terugbetaald moeten worden. In totaal ging dit om ruim € 45.000, een aanzienlijk bedrag. «

Pascal Willems is advocaat arbeidsrecht en eigenaar WVO advocaten